

OBRAZLOŽITEV GRADIV k točki 2 dnevnega reda skupščine (točke 2.1 do 2.8)

I.

Obrazložitev se nanaša na vse predlagane spremembe pravil o delitvi, ki so predmet te točke dnevnega reda skupščine. Te spremembe zadevajo delitev zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil za vse kategorije imetnikov pravic, vključno s soavtorji avdiovizualnih del, izvajalci in filmskimi producenti.

Po vzoru nekaterih drugih držav članic EU, katerih zakonodaja je, tako kot slovenska, usklajena z Direktivo 2014/26/EU, se predlaga, da se pri delitvi zbranih sredstev iz kolektivnega upravljanja uvede t.i. kulturni faktor. Takšna ureditev je že uveljavljena v Nemčiji in Avstriji. Nemška kolektivna organizacija Verwertungsgesellschaft Bild-Kunst (krajše VG Bild-Kunst, <https://www.bildkunst.de/>), ki med drugim kolektivno upravlja pravice soavtorjev avdiovizualnih del, pri delitvi upošteva le avdiovizualna dela, daljša od treh minut, z izjemo animiranih filmov. Pri delitvi zbranih nadomestil ta organizacija uporablja t.i. kulturni faktor, s katerim obdelana avdiovizualna dela ustrezno ponderira.

Kulturni faktor se pri ponderiranju upošteva tako, da se avdiovizualnim delom, predvajanim na televizijskih programih, ki v pomembnem obsegu vključujejo vsebine s področja kulture, izobraževanja in informiranja, ponderira vrednost v razponu od 1 do 5. Za ta namen je v skladu s pravili o delitvi vzpostavljena ocenjevalna komisija poklicne skupine, ki pripravi seznam meril in določi kulturni faktor za posamezen televizijski program. Ocenjevalna komisija določi kulturne faktorje do 31. januarja za preteklo leto, pri čemer se kot izhodišče uporabljajo podatki iz programskih analiz o deležu kulturnih vsebin po posameznih izdajateljih televizijskih programov.

Na podlagi določenih kulturnih faktorjev se obdela seznam predvajanj in ob upoštevanju drugih meril (kot so dolžina trajanja, časovni pasovi ipd.) dodelijo avtorski honorarji in nadomestila.

Avstrijska kolektivna organizacija Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden (krajše VdFS, <https://www.vdfs.at>), ki med drugim kolektivno upravlja pravice soavtorjev avdiovizualnih del, pri delitvi upošteva le avdiovizualna dela (pretežno filme), daljša od desetih minut. Formati televizijskih oddaj, kot so resničnostni šovi, kuharske oddaje in podobne vsebine, se pri delitvi ne upoštevajo.

VdFS pri delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil, poleg drugih dejavnikov, upošteva tudi t.i. kulturni faktor. Ta se, podobno kot pri nemški kolektivni organizaciji VG Bild-Kunst, določa na ravni posameznih televizijskih izdajateljev. Faktorji za posamezne televizijske programe se določajo na podlagi več meril, med drugim deleža kulturnih vsebin, tržnega deleža, dosega, možnosti sprejema in gledanosti teh programov v Avstriji. Faktorji se vsako leto prilagodijo glede na tekoče podatke, pridobljene iz virov, kot je AGTT/GfK Teletest, in se uporabljajo za vse glavne in dodatne izračune za posamezno poslovno leto.

Ne glede na navedeno pa kulturni faktor ni rezultat statističnih podatkov, temveč je predmet letne ocene, ki jo sprejme kolektivna organizacija in velja do preklica. Po podatkih, objavljenih na spletni strani VdFS, je najvišja vrednost kulturnega faktorja določena za izdajatelja ORF, ki dosega vrednosti med 97 in 99 od možnih 100 točk. Vrednosti faktorjev pri drugih izdajateljih pa so nižje.

II.

Sedanja pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil za vse vrste uporabe ter za vse kategorije imetnikov pravic, ki jih je sprejela skupščina AIPA, pri določitvi vrednosti posamezne uporabe varovanih vsebin upoštevajo kriterije, kot so: kategorija, trajanje, časovni pas in gledanost.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami pravil o delitvi se predvideva uvedba kulturnega faktorja pri določanju vrednosti posamezne uporabe varovanih vsebin. Kljub primerjalnim podatkom iz praks organizacij VG Bild-Kunst in VdFS se ne predlaga uvedba arbitrarnosti pri vsakoletnem določanju kulturnega faktorja. Namesto tega se predlaga uvedba vnaprej določenih meril za upoštevanje kulturnega faktorja, vezani na kategorijo varovanih vsebin, časovni pas ter izdajatelja televizijskega programa, s čimer bi se izognili subjektivnemu odločanju organov ali delovnih teles kolektivne organizacije.

Predlaga se, da se kategorije avdiovizualnih del spremenijo tako, da se kategorijama B2 in B3 po vzoru kategorije B1 doda kulturni faktor. Na ta način bi v ti dve kategoriji uvrstili le dokumentarne in igrane serije, nanizanke ter nadaljevanke. Avdiovizualne vsebine z manjšim kulturnim pomenom pa bi bile prenesene v kategorijo B4.

Za vse kategorije avdiovizualnih del se predlaga uvedba dodatnega faktorja za jezik. Po tem predlogu se za vsa avdiovizualna dela, ustvarjena v državnem in uradnih jezikih Republike Slovenije (slovenščini ter italijanščini in madžarščini kot jezikih narodnih skupnosti), število točk, ugotovljenih z razvrstitvijo v posamezno kategorijo avdiovizualnih del, poveča za petkrat. Posledično se predlaga sprememba razmerja pri kriteriju časovnega pasu. Razmerje med dodeljenim številom točk glede na časovni pas predvajanja naj se zmanjša iz 1:10 na 1:5, saj se

avdiovizualna dela s področja kulture pogosto priobčujejo javnosti izven najbolj gledanih časovnih pasov.

Dodatno se predlaga, da se pri kriteriju razreda televizijskega programa podvoji število točk za televizijske programe posebnega pomena, kot jih določa zakon, ki ureja medije (to so televizijski programi Radiotelevizije Slovenija ter lokalni, regionalni, študentski in nepridobitni televizijski programi), kot tudi za televizijske programe, ki so vpisani v razvid medijev.

Nekatere spremembe pravil o delitvi predstavljajo uskladitev pojmov s pojmi z zakona, saj so bila nekatera pravila sprejeta pred zakonodajnimi spremembami v letu 2022 (npr. radiodifuzna retransmisija namesto kabelska retransmisija).

Predlagane spremembe in dopolnitve pravil o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil z upoštevanjem kulturnega faktorja naj bi zagotovile primernejša in bolj sorazmerna nadomestila ustvarjalcem oziroma imetnikom pravic.

V Ljubljani, dne 29. 11. 2024